

УДК 657

Коблянська І. О., доцент кафедри обліку і аудиту Інституту банківських технологій та бізнесу Вищого навчального закладу Університету банківської справи, кандидат економічних наук, м. Київ, Україна

Коблянська Г. Ю., асистент кафедри обліку та аудиту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат економічних наук, м. Київ, Україна

Гребенчук Ж. В., магістр кафедри обліку і аудиту Інституту банківських технологій та бізнесу Вищого навчального закладу Університету банківської справи, м. Київ, Україна

МЕТОДИКА ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ І ПІДРЯДНИКАМИ

Стаття присвячена теоретичним, методичним та практичним питанням бухгалтерського обліку та аудиту розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками. Розглянуто питання актуальності застосування розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками. Проведено дослідження типових операцій з постачальниками і підрядниками із застосуванням методики їх відображення в обліку на практичних прикладах.

Ключові слова: процес постачання, постачальники, підрядники, штрафні санкції, закупівля, передплата.

Коблянская Е. И., доцент кафедры учета и аудита Института банковских технологий и бизнеса Высшего учебного заведения Университета банковского дела, кандидат экономических наук, г. Киев, Украина

Коблянская Г. Ю., ассистент кафедры учета и аудита Киевского национального университета имени Тараса Шевченка, кандидат экономических наук, г. Киев, Украина

Гребенчук Ж. В., магистр кафедры учета и аудита Института банковских технологий и бизнеса Высшего учебного заведения Университета банковского дела, г. Киев, Украина

МЕТОДИКА УЧЕТА И АУДИТА РАСЧЕТОВ ПРЕДПРИЯТИЯ С ПОСТАВЩИКАМИ И ПОДРЯДЧИКАМИ

Статья посвящена теоретическим, методическим и практическим вопросам бухгалтерского учета и аудита расчетов предприятия с поставщиками и подрядчиками. Рассмотрены вопросы актуальности применения расчетов предприятия с поставщиками и подрядчиками. Проведено исследование типовых операций с поставщиками и подрядчиками с применением методики их отражения в учете на практических примерах.

Ключевые слова: процесс поставки, поставщики, подрядчики, штрафные санкции, закупка, предплата.

Koblyanska Olena., Associate Professor of Accounting and Auditing of Institute of Technology and Business Banking Higher Education Institution Banking University, PhD in Economics, Kyiv, Ukraine

Koblyanska Galina., Assistant of Department of Accounting and Auditing Taras Shevchenko National University of Kyiv, PhD in Economics, Kyiv, Ukraine

Hrebenchuk Zhanna, Master of Accounting and Audit Department of Institute of Technology and Business Banking Higher Education Institution Banking University, Kyiv, Ukraine

METHODOLOGY OF ACCOUNTING AND AUDITING OF CALCULATION OF ENTERPRISES WITH SUPPLIERS AND CONTRACTORS

Introduction. The article is devoted to theoretical, methodological and practical issues of accounting and auditing calculations enterprises with suppliers and contractors. Purpose. The purpose of the study is to deepen and consolidate the theoretical and practical knowledge of the accounting and auditing of settlements with buyers and customers, identify practical problems with the implementation of the methodology and organization of accounting and auditing settlements with buyers and customers and develop recommendations for the elimination of deficiencies and improve the accounting and auditing of calculations from Buyers and customers. Results. During the writing of the article, a comparative characteristic of international and national standards for accounting commitments was made. To characterize the research object, approaches to the essence of the concepts of "obligations", "suppliers", "contractors" as objects of accounting and audit are specified. The purpose, objects of accounting of operations of calculations of enterprises with suppliers and contractors for the needs of external and internal users has been clarified, which allowed to deepen understanding of these categories. During the writing of the article was considered the documentation of operations with suppliers and contractors, also considered on the example of a specific enterprise log of business transactions payments with suppliers and contractors, as well as the procedure for filling out information 3.3 Analytical accounting of payments with suppliers and contractors (to account 63) . In the course of the study, the purpose, the main tasks, the sequence of audit of payments with suppliers and contractors were specified. Conclusions. The questions about relevance applications of enterprise suppliers and contractors were considered. A study of typical operations with suppliers and contractors using the technique of recording on practical examples was conducted.

Keywords: *The process of supply, suppliers, contractors, penalties, procurement, prepayment.*

JEL Classification: *M40.*

Постановка проблеми. У процесі господарської діяльності підприємства вступають у розрахункові відносини з постачальниками та підрядниками. Підприємства здійснюють різні розрахунки як безготівкового порядку, так і з використанням готівкових коштів, векселів, товарообмінних операцій. Щоб уникнути порушень і зловживань під час здійснення розрахункових операцій, потрібно проводити постійний контроль за їх проведенням та відображенням у бухгалтерському обліку. Оскільки основну частину закуплених сировини, матеріалів, товарів, послуг підприємства отримують від постачальників, то основну частину розрахункових операцій

становлять розрахунки з постачальниками і підрядниками [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питанням обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками присвячені праці таких вітчизняних та іноземних науковців: Ф. Ф. Бутинця, В. Г. Швеця, О. І. Коблянської, В. М. Шарманської, Я. В. Соколова, Д. Колдуелла, Х. Андерсона та ін.

Формування цілі статті. Метою дослідження є поглиблення та закріплення теоретичних і практичних знань з обліку і аудиту розрахунків з покупцями і замовниками, виявлення практичних проблем щодо реалізації методики та

організації обліку і аудиту розрахунків з покупцями і замовниками та розробка рекомендацій щодо усунення недоліків та поліпшення практики обліку і аудиту розрахунків із покупцями і замовниками.

Виклад основного матеріалу.

У наш час, коли підприємства працюють на міжнародному ринку і здійснюють відповідні розрахунки з іноземними контрагентами виникає необхідність узгодження інформації про дебіторську та кредиторську заборгованість в бухгалтерському обліку та звітності вітчизняних і зарубіжних підприємств.

Якщо розглядати міжнародний бухгалтерський облік то потрібно зазначити, що в Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ) немає спеціального стандарту, присвяченого дебіторській і кредиторській заборгованості. Визначення, класифікація, порядок відображення в обліку дебіторської і кредиторської заборгованості регулюються МСФЗ (IAS) 39 «Фінансові інструменти – визнання та оцінка».

До кредиторської заборгованості також застосовується МСФЗ (IAS) 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» .

Інформація у фінансовій звітності про дебіторську та кредиторську заборгованість викладається в МСФЗ (IAS) 32 «Фінансові інструменти – розкриття та подання інформації».

Згідно українського законодавства, бухгалтерський облік кредиторської заборгованості регламентується П(С)БО 11 «Зобов'язання» .

Кредиторська заборгованість визначається, як «зобов'язання оплатити товари або послуги, які були отримані або поставлені, або на які були виставлені рахунки-фактури, або вони були формально узгоджені з постачальником». Щодо визнання кредиторської заборгованості згідно з П(С)БО 11 та МСФЗ 37, то тут спостерігаються відмінності.

Згідно національного положення визнання відбувається за двох вимог: якщо оцінка

заборгованості може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід внаслідок погашення данної заборгованості.

У міжнародних стандартах розглядають критерії визнання забезпечень, а не заборгованості. Такими критеріями є:

а) суб'єкт господарювання, який має існуюче зобов'язання (юридичне чи конструктивне) внаслідок минулої події;

б) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним і для виконання зобов'язання;

в) можна достовірно оцінити суму зобов'язання.

Також необхідно звернути увагу на оцінку, яка також відрізняється. Оцінка зобов'язань відбувається за їх видом:

1) довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю;

2) поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення;

3) непередбачені зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою.

За МСФЗ 37, сума, визнана як забезпечення, має бути найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення існуючого зобов'язання на кінець звітного періоду. В МСФЗ усі зобов'язання поділяються на поточні та непоточні (п. 60, 61 МСБО (IAS) 1), що в українській практиці відповідає поняттям коротко- та довгострокових зобов'язань.

У цілому до поточних зобов'язань у практиці діяльності підприємства належать:

✓ розрахунки з постачальниками і підрядниками, бюджетом, фінансовими установами (зазвичай розглядаються як фінансові зобов'язання – за МСБО (IAS) 32 «Фінансові інструменти: подання», МСБО (IAS) 39 «Фінансові інструменти: визнання і оцінка», МСФЗ (IFRS) 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» (з урахуванням особливостей використання МСБО (IAS) 39);

✓ розрахунки за короткостроковими виплатами працівникам (йдеться про виплати працівникам (окрім виплат при звільненні працівників), які підлягають сплаті в повному обсязі протягом 12 місяців після закінчення періоду, у якому працівники надають відповідні послуги) та зобов'язання за соціальним страхуванням (МСБО (IAS) 19)[3]. Розглянемо визначення поняття «зобов'язання» з різних джерел національного законодавства (див. табл.1).

Таблиця 1 Дефініції поняття «зобов'язання» в різних джерелах

№	Джерело	Визначення
1	Господарський Кодекс України Стаття 173 [4]	Господарським визнається зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених Кодексом, в силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо), або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.
2	Цивільний Кодекс України Стаття 509 [5]	Зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.
3	НП(С)БО бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [6]	Зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Джерело: розроблено автором на основі [4; 5; 6]

Розглянемо зобов'язання підприємства, що виникають при обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками.

Будь-яке виробниче підприємство створюється з метою виготовлення продукції та її реалізації. Але здійснення процесу виробництва неможливе без наявності обладнання, устаткування, будівель, без сировини, матеріалів, які в процесі обробки перетворюються на готовий продукт.

Таким чином, процес придбання засобів виробництва є важливою передумовою для здійснення основної діяльності підприємства.

Процес постачання (придбання) – це сукупність операцій по забезпеченню підприємства предметами та засобами праці, необхідними для здійснення господарської діяльності. В процесі придбання відбувається заготівля всього необхідного для процесу виробництва: основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних ресурсів. Цей процес повинен здійснюватися безперервно та рівномірно, оскільки

надлишок або недостача матеріальних запасів негативно впливає на кінцевий результат господарської діяльності.

Основними завданнями обліку процесу придбання є:

- правильне і своєчасне встановлення обсягу необхідних оборотних і необоротних активів;
- виявлення всіх витрат, пов'язаних із заготівлею засобів та предметів праці;
- визначення фактичної собівартості придбаних засобів та предметів праці;
- визначення результатів постачальницької діяльності, облік розрахунків з постачальниками за придбані цінності.

Елементом обліку процесу постачання є облік розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками. Дано визначення останніх:

Постачальники – це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання ТМЦ, надають послуги, виконують роботи.

Підрядники – це спеціалізовані підприємства або фізичні особи, які виконують будівельно-монтажні роботи при спорудженні об'єктів на підставі договорів підряду на капітальне будівництво.

Закупівля як процес придбання товарів (послуг, робіт) залежно від оплати поділяється на:

- закупівлю в кредит – придбання товарів з відстроченням платежу;

- закупівлю з передплатою – придбання товарів за попередньою оплатою.

Дуже важливим при купівлі товарно-матеріальних цінностей є вибір постачальника. Тому при його виборі для зменшення ризику і підвищення надійності поставок потрібно враховувати наступні моменти:

- вартість товару (включаючи витрати на зберігання, транспортування і страхування);

- умови платежу;

- гарантійні строки;

- ремонт і після продажне обслуговування;

- відповідність продукції постачальника стандартам якості;

- можливість закупок безпосередньо у виробників або оптовиків;

- географічне місце розташування постачальника;

- основні види діяльності та його фінансовий стан;

- виробничу потужність та обсяги випуску продукції за останні роки.

Завданнями обліку розрахункових операцій з постачальниками і підрядниками є:

- своєчасне документальне оформлення розрахункових операцій;

- ведення аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з постачальниками з дотриманням принципів бухгалтерського обліку;

- своєчасне і достовірне відображення розрахункових операцій у податковому обліку;

- своєчасна взаємна звірка розрахунків з кредиторами і дебіторами;

- недопущення нереальної кредиторської та дебіторської заборгованості;

- недопущення порушення строків оплати нерезидентами експортного товару, строків отримання оплаченого імпортного товару, а також строків отримання імпортного товару по бартерним операціям;

- своєчасне і якісне проведення річної інвентаризації розрахунків з постачальниками;

- дотримання умов поставки, передбачених у договорі або контракті купівлі-продажу, в ньому повинна міститися письмова згода сторін про поставку товарів, а також зобов'язання сплатити за нього грошову суму.

Виконання вищевказаних завдань забезпечує комплексність обліку розрахунків з постачальниками, сприяє усесторонньому контролю за ними [2].

Документальне оформлення операцій з постачальниками і підрядниками

Основними джерелами інформації для контролю розрахункових відносин з постачальниками і підрядниками є первинні документи.

Порядок та форми розрахунків між покупцем і постачальником визначаються в господарських договорах або контрактах купівлі-продажу.

Надходження основних засобів оформлюється Актом приймання-передачі (ф. № 03–1), в якому вказується первісна вартість об'єкта, коротка технічна характеристика, місце експлуатації. До акту додається технічна документація, яка відноситься до даного об'єкта.

Підставою для оприбуткування виконаних робіт є Акт прийнятих робіт.

Оприбуткування кожного об'єкта нематеріальних активів відбувається на основі договорів, що містять інформацію про цей об'єкт.

До них обов'язково додаються документи, що підтверджують відповідні права на цей об'єкт (див. табл.2).

Таблиця 2 **Документи, що підтверджують право власності на нематеріальний актив**

Вид нематеріального активу	Документи, що підтверджують право власності на нематеріальний актив
Ділова репутація	Договір купівлі-продажу підприємства
Право користування природними ресурсами	Концесія
Право користування майном	Патент або договір на право оренди приміщень
Інтелектуальна власність: Авторські права Промисловий зразок Винахід Ноу-хау Товарний знак Торгова марка	Угода Патент або ліцензія
Привілеї	Контракт
Право на місце на біржі	Свідоцтво

Джерело: [2]

Основними типовими документами з оприбуткування запасів від вітчизняного постачальника є накладні, товарно-транспортні накладні, залізничні накладні, акти про приймання матеріалів, податкові накладні (де вказується податковий кредит по ПДВ) тощо.

У випадках, коли є розбіжності кількості та якості з даними супровідних документів постачальника, а також для матеріалів, що надійшли без платіжних документів, складають Акт про приймання матеріалів (типова форма № М-7).

Товарно-матеріальні цінності, що доставлені від постачальника залізничним транспортом, оприбутковуються на склад на підставі Залізничної накладної.

Якщо при прийманні вантажу буде встановлено розходження з даними, зазначеними у транспортних документах, або виникнуть питання щодо цілісності вантажу (зірвана або пошкоджена пломба), складають Комерційний акт. Цей акт є основою для подання претензій до залізниці про відшкодування збитків.

Матеріальні цінності, що надійшли від постачальника автомобільним транспортом, оприбутковуються на склад на підставі Товарно-транспортної накладної, одержаної від вантажовідправника.

У разі надходження вантажу на склад без документів відділ постачання виписує Наказ складу про прийом вантажу без документів.

Платіжними документами, які використовуються при операціях оплати товару, є Рахунки-фактури, Платіжні доручення, Виписки банків тощо.

Залежно від форми розрахунків оформляються такі платіжні документи: Платіжне доручення, Акредитив, Інкасо, Видатковий касовий ордер та інші.

Отже, при купівлі ТМЦ складаються чотири види документів:

- договір, контракт купівлі-продажу;
- документи, що засвідчують надходження товару (товарно-транспортна накладна, залізничні накладні, акти про приймання матеріалів тощо);
- платіжні документи (рахунок-фактура, платіжне доручення, виписка банку тощо);
- документи, що складаються при виявленні нестач, дефектів (комерційний акт, рекламаційний акт) [2].

Розглянемо на прикладі конкретного підприємства журнал господарських операцій розрахунків з постачальниками і підрядниками (табл.4), а також порядок заповнення відомості 3.3 Аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками (до рахунку 63) (рис.1).

Таблиця 3 Журнал господарських операцій

№ п/п	Журнал господарських операцій				
	Дата	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Дебет	Кредит
1	01.02.2017	Отримано канцелярське приладдя від ТОВ «Пенсан» в т.ч. ПДВ	8000	22	6311
2	01.02.2017	Відображено ПДВ	1600	641	6311
3	01.02.2017	З поточного рахунку сплачено ТОВ «Пенсан»	9600	6311	311
4	02.02.2017	Отримано верстат від фірми «Браун» в т.ч. ПДВ	40000	152	6312
5	02.02.2017	Відображено ПДВ	8000	641	6312
6	02.02.2017	Перераховано кошти фірмі «Браун»	48000	6312	311
7	06.02.2017	Оприбутковано запчастини від ЗАТ «Мех» без ПДВ	20000	207	6313
8	06.02.2017	Відображено ПДВ	4000	641	6313
9	09.02.2017	Оприбутковано корпоративний пакет «Linux» без ПДВ від ПП «Мегабайт»	100000	154	6314
10	09.02.2017	Відображено ПДВ	20000	641	6314
11	10.02.2017	Сплачено ПП «Мегабайт» за DVD-R диски в т.ч. ПДВ	26400	6314	311
12	10.02.2017	Відображено податковий кредит	4400	641	644
13	10.02.2017	Отримано матеріали від ТОВ «Прінт» в т.ч. ПДВ	30000	201	6315
14	10.02.2017	Відображено ПДВ	6000	641	6315
15	10.02.2017	Видано вексель ТОВ «Прінт»	36000	6315	621
16	12.02.2017	Оприбутковано напівфабрикати від фірми «Крауз»	8000	202	6316
17	12.02.2017	Відображено ПДВ	1600	641	6316
18	12.02.2017	Висунуті претензії фірми «Крауз» за нестачу напівфабрикатів	1000	374	6316
19	15.02.2017	Отримані послуги Internet від ТОВ «Express»	1000	92	6317
20	15.02.2017	Відображено ПДВ	200	641	6317
21	16.02.2017	Оплачено купівлю столів ТОВ «Мерх» в т.ч. ПДВ	60000	6318	311
22	16.02.2017	Відображено податковий кредит	10000	641	644
23	20.02.2017	Придбано автомобіль у ВАТ «АВТ-Баварія»	2500000	152	6319
24	20.02.2017	Відображено ПДВ	500000	641	6319
25	22.02.2017	Сплачено ВАТ «АВТ-Баварія» кошти за автомобіль за рахунок позики банку	30000000	6319	601
26	22.02.2017	Автомобіль записаний до штатного транспорту	2500000	105	152
27	24.02.2017	Отримано матеріали від ТОВ «Прінт» замість відвантаженої партії готової продукції з ПДВ	25000	201	6315
28	24.02.2017	Відображено податковий кредит	5000	644	641
29	24.02.2017	Відображене податкове зобов'язання	5000	643	641
30	24.02.2017	Вартість відвантаженої готової продукції	25000	361	26
31	24.02.2017	Списання податкового зобов'язання	5000	361	643
32	24.02.2017	Списання податкового кредиту	5000	641	644
33	26.02.2017	Сплачено ЗАТ «Мех» за запчастини	24000	6313	311
34	26.02.2017	Сплачено ПП «Мегабайт» за «Linux»	120000	6314	311
35	26.02.2017	Отримано DVD-R диски від ПП «Мегабайт»	22000	28	6314
36	26.02.2017	Закриття рахунку податкового кредиту	4400	644	6314
37	27.02.2017	Сплачено ТОВ «Express»	1200	6317	311
38	28.02.2017	Отримано столи від ТОВ «Мерх»	50000	153	6318
39	28.02.2017	Закриття рахунку податкового кредиту	10000	644	6318
40	28.02.2017	Списано столи на Інші Необоротні матеріальні активи	50000	112	153
41	28.02.2017	ТОВ «Прінт» зарахував вартість готової продукції вартість матеріалів	30000	6315	361

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Відомість 3.3 призначена для аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги, що відображаються на рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками". Протягом місяця записи у відомості здійснюються в міру визнання зобов'язання за матеріальні цінності, нематеріальні активи, роботи і послуги та проведення розрахунків з постачальниками та підрядниками на підставі первинних облікових документів (товарно-транспортних накладних, накладних на відпуск товарно-матеріальних цінностей, актів приймання матеріалів, робіт, послуг, прибуткових та видаткових касових ордерів, виписок банку тощо).

Відомості аналітичного обліку 3.3 підприємства можуть вести (заповнювати) для окремих субрахунків рахунків 63 і 68 з наступним включенням підсумків таких відомостей у Журнал 3 [11].

Приймання товару за кількістю здійснюється відповідно до Інструкції про порядок приймання продукції виробничо-

технічного призначення і товарів народного вжитку за кількістю, затвердженої постановою Державного арбітражного суду при Раді Міністрів СРСР від 15.07.65 р. №П-6, зі змінами та доповненнями, якщо в угодах не передбачено інших умов.

Нестача з вини постачальника відображається на рахунку 374 «Розрахунки за претензіями». Тут також відображаються розрахунки за претензіями до постачальників за виявленою невідповідністю цін і тарифів, якості, технічних умов передбаченим угодами, а також за пред'явленими постачальникам та визнаними штрафами, пенєю, неустойками.

Приклад. Підприємство отримало товарно-матеріальні цінності, які були доставлені власним вантажним автомобілем. Оплата була здійснена через кілька днів. Вартість товарно-матеріальних цінностей становить 15000 грн., ПДВ – 3000 грн. Під час приймання товарно-матеріальних цінностей була виявлена нестача з вини постачальника на суму 800 грн., ПДВ – 160 грн. Через деякий час постачальник задовольнив претензії і ТМЦ надійшли на склад покупця.

Таблиця 4 **Зміст і розрахунок господарських операцій**

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		Сума (грн.)
		Дт	Кт	
1	Оприбутковано товарно-матеріальні цінності (без ПДВ), отримані від постачальника	201	631	14200
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	2840
3	Встановлено нестачу з вини постачальника і виставлено претензію (з ПДВ)	374	631	960
4	Надійшли товарно-матеріальні цінності згідно з виставленою претензією	201	374	800
5	Відображено податковий кредит з ПДВ за сумою претензії	641	374	160
6	Перераховано кошти постачальнику	631	311	18000

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Мета аудиту розрахунків з постачальникам і підрядниками відповідно до МСА 200 "Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності" полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності

підприємства інформації про розрахунки з постачальниками і підрядниками.

Виходячи з мети, основними завданнями аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками є такі:

– контроль за дотриманням чинного законодавства щодо розрахунків з постачальниками і підрядниками;

– перевірка наявності і правильності оформлення документів з поставки товарно-матеріальних цінностей (договорів, рахунків-фактур, актів звіряння розрахунків);

– встановлення правильності здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками і відображення їх в обліку;

– визначення правильності оцінки отриманих товарів при бартерних (товарообмінних) операціях;

– підтвердження повноти і своєчасності оприбуткування отриманих цінностей і обліку спожитих робіт, послуг;

– встановлення правильності оформлення та відображення в обліку виданих авансів, пред'явлення претензій;

– встановлення правильності відображення за відповідними статтями кредиторської заборгованості в балансі підприємства:

– встановлення причин і строків виникнення заборгованості за розрахунками, визначення реальності та шляхів її погашення;

– перевірка дотримання фінансово-розрахункової дисципліни та її впливу на платоспроможність підприємства [1].

Послідовність аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками:

1. Перевірка результатів інвентаризації.

2. Перевірка укладених договорів з постачальниками та підрядниками.

3. Перевірка достовірності поданих до оплати рахунків постачальників.

4. Перевірка показників аналітичного обліку рахунків з постачальниками з синтетичним.

5. Перевірка виникнення заборгованості, строки її давності та причини непогашення.

6. Перевірка правильності відображення господарських операцій у первинних бухгалтерських документах, Головній книзі та фінансовій звітності.

До типових порушень при аудиті з постачальниками та підрядникам необхідно віднести такі: недостовірність поданих до

оплати рахунків постачальників; неправильний перелік кредиторів; невідповідність даних синтетичного і аналітичного обліків розрахунків; неправильне оформлення первинних бухгалтерських документів; неправильна кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку за обліку з розрахунків; несвоєчасність розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства; неправильне відображення заборгованості у фінансовій звітності за строками її виникнення та погашення або непогашення [12].

Висновки. Дослідження сукупності теоретичних, методичних та організаційних засад обліку та аудиту розрахунків підприємств з постачальниками і підрядниками дозволило сформулювати висновки, які висвітлюють вирішення основних завдань статті відповідно до поставленої мети:

1. Під час написання статті була здійснена порівняльна характеристика міжнародного та національного стандартів з обліку зобов'язань.

2. Для характеристики об'єкту дослідження уточнено підходи до сутності понять “зобов'язання”, “постачальники”, “підрядники” як об'єктів обліку та аудиту. Уточнено мету, об'єкти обліку операцій розрахунків підприємств з постачальниками і підрядниками для потреб зовнішніх та внутрішніх користувачів, що дозволило поглибити розуміння цих категорій.

3. В ході написання статті було розглянуто документальне оформлення операцій з постачальниками і підрядниками, також було розглянуто на прикладі конкретного підприємства журнал господарських операцій розрахунків з постачальниками і підрядниками, а також порядок заповнення відомості 3.3 Аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.

У ході дослідження було уточнено мету, основні завдання, послідовність аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Література:

1. Аудит розрахунків з постачальниками і підрядниками [Електронний ресурс] // Бібліотека економіста. – Режим доступу до ресурсу: <http://library.if.ua/book/78/5603.html>.
2. Коблянська О. І. Фінансовий облік : навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007.
3. Безкоровайна Л. В. Особливості бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці [Електронний ресурс] / Л. В. Безкоровайна // Ефективна економіка. – 2016. – Режим доступу : <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=eng&z=5310>
4. Господарський Кодекс України : закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Цивільний Кодекс України : закон України від від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Загальні вимоги до фінансової звітності : НП(С)БО бухгалтерського обліку 1 від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
7. Фінансові інструменти – визнання та оцінка : Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_015.
8. Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи : Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_051.
9. Фінансові інструменти: подання : Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 32 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_029.
10. Зобов'язання : положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
11. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку від 29 грудня 2000 р. № 356 [Електронний ресурс] // Міністерство Фінансів України. – Режим доступу : <http://www.uazakon.com/big/text574/pg1.htm>.
12. Лекція 7. Аудит пасивів підприємства [Електронний ресурс] // Студопедія – Режим доступу до ресурсу: http://studopedia.com.ua/1_33021_audit-rozrahunkiv-z-postachalnikami-i-pidryadnikami.html.

References:

1. *Audit of settlements with suppliers and contractors*, available at: <http://library.if.ua/book/78/5603.html>.
2. Koblyanska, O. I. (2007), *Finansovyj oblik* [Financial Accounting: Textbook], 2nd ed, Znannia, Kyiv, Ukraine.
3. Bezkorovaina, L. V. (2016), *Features of accounting of receivables and payables in domestic and foreign practice*, *Efektyvna ekonomika*, [Online], available at: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=eng&z=5310> (Accessed 10 June 2017).
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), Economic Code of Ukraine, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), Civil Code of Ukraine, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Ministry of Finance of Ukraine (2013), General requirements for financial statements: National Accounting Standard 1, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
7. Financial instruments - recognition and measurement: International Financial Reporting Standard (IAS) 39, available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_015.
8. Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets International Financial Reporting Standard (IAS) 37, available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_051.
9. Financial instruments - disclosure and presentation of information: International Financial Reporting Standard (IAS) 32, available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_029.
10. Ministry of Finance of Ukraine (2000), Obligations: Regulation (standard) of accounting 11, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
11. Ministry of Finance of Ukraine (2000), Methodical recommendations on the application of accounting registers, available at: <http://www.uazakon.com/big/text574/pg1.htm>.
12. Lecture 7. Audit of liabilities of the enterprise, available at: http://studopedia.com.ua/1_33021_audit-rozrahunkiv-z-postachalnikami-i-pidryadnikami.html.